

ENVIRONMENTÁLNA EKONOMIKA

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je vývoj nákladov na ochranu životného prostredia?

Národné výdavky na ochranu životného prostredia sú sledované za tri inštitucionálne sektory a za národné hospodárstvo spolu. Za sektor **verejnej správy** dosiahli 553 mil. eur (34,5 %), za sektor **korporácií** 772 mil. eur (48,1 %) a za sektor **domácností** 279 mil. eur (17,4 %). Celkové národné výdavky na ochranu životného prostredia predstavujú 1 604 mil. eur, čo v porovnaní s minulým sledovaným rokom 2015 predstavuje pokles o 16,3 %.

Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia majú v medziročných porovnaníach kolísavý

trend. Náklady v roku 2018 v porovnaní s rokom 2000 sú značne vyššie (o 225,7 %). **Podiel nákladov podnikov na ochranu životného prostredia značne prevláda nad nákladmi, ktoré na ochranu životného prostredia vynaložili obce.**

Vyššie polovica nákladov podnikov a obcí na ochranu životného prostredia smeruje do oblasti **nakladanie s odpadmi** (62,6 % v roku 2018), druhý najvyšší podiel majú náklady v oblasti **nakladania s odpadovými vodami** (17,9 % v roku 2018) a tretí náklady v oblasti **ochrany ovzdušia** (9,9 % v roku 2018).

SR patrí medzi krajiny EÚ s **najmenším podielom daní s environmentálnym aspektom na HDP** (v roku 2017 predstavoval tento podiel za SR 1,76 %, pričom priemer za EÚ bol 2,4 %).

NÁRODNÉ VÝDAVKY NA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Národné výdavky na ochranu životného prostredia v období rokov 2008 – 2016 sú sledované za tri hlavné inštitucionálne sektory a za národné hospodárstvo spolu. Konkrétne ide o: a) sektor **verejnej správy**: orgány verejnej správy na všetkých úrovniach vrátane fondov sociálneho zabezpečenia, miestna samospráva (obecné, mestské a miestne úrady) a inštitúcie, ktoré sú financované plne alebo prevažne zo štátneho rozpočtu, t. j. rozpočtové a príspevkové organizácie, b) sektor **korporácií** – všetky podnikateľské subjekty zapísané v obchodnom registri, c) sektor **domácností** (patria sem o. i. domácnosti a tiež fyzické osoby podnikajúce na zá-

klade živnostenského zákona a iných právnych predpisov, nezapísané v obchodnom registri).

Celkové výdavky na ochranu životného prostredia dosiahli v roku 2016 sumu 1 604 mil. eur. V porovnaní s rokom 2008 vzrástli o 27,8 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom klesli o 16,3 %.

Viac ako dve tretiny výdavkov pochádza zo zdrojov EÚ vrátane spolufinancovania (70 %), z prostriedkov štátneho rozpočtu (18 %) a z Environmentálneho fondu (10 %), najmä v podobe kapitálových výdavkov.

Tabuľka 048 I Národné výdavky na ochranu životného prostredia (mil. eur)

Rok	Verejná správa	Korporácie	Domácnosti	Spolu
2008	500	510	245	1 255
2009	551	648	271	1 470
2010	581	598	379	1 558
2011	553	607	266	1 426
2012	574	720	294	1 588
2013	534	695	266	1 495
2014	586	709	258	1 553
2015	740	912	265	1 917
2016	553	772	279	1 604

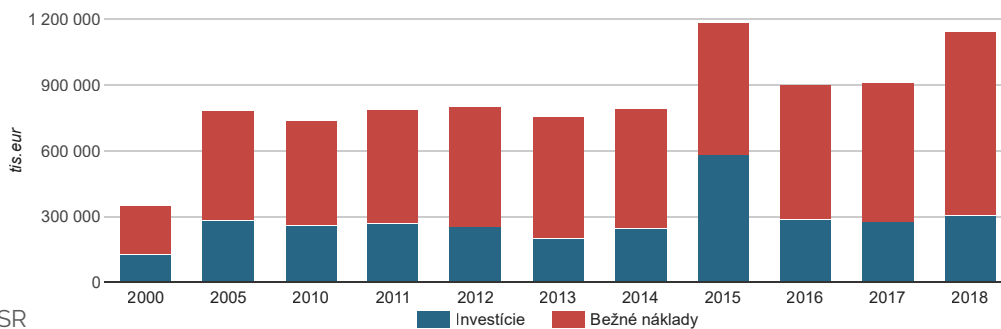
Zdroj: ŠÚ SR

ENVIRONMENTÁLNE NÁKLADY A VÝNOSY ZA PODNIKY A OBCE

Finančné ukazovatele ochrany životného prostredia sú v SR systematicky sledované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) za podniky s počtom zamestnancov 20 a viac a za obce. Vyhodnocované sú celkové vynaložené náklady na ochranu životného prostredia (ŽP) zahrňujúce investície a bežné náklady a výnosy za poskytovanie služieb v súvislosti s ochranou ŽP iným subjektom, z predaja vedľajších alebo odpadových produktov a z predaja environmentálnych výrobkov.

Náklady podnikov a obcí na ochranu ŽP majú kolísavý trend. V roku 2018 dosiahli sumu **1 139 868 tis. eur** (v tom: investície 304 066 tis. eur, bežné náklady 835 802 tis. eur). V porovnaní s rokom 2005 vzrástli o 55,3 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpili o 24,9 %. Výnosy z ochrany ŽP dosiahli v roku 2018 sumu **1 063 090 tis. eur** a v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 31,4 %.

Graf 147 I Vývoj nákladov podnikov a obcí na ochranu ŽP

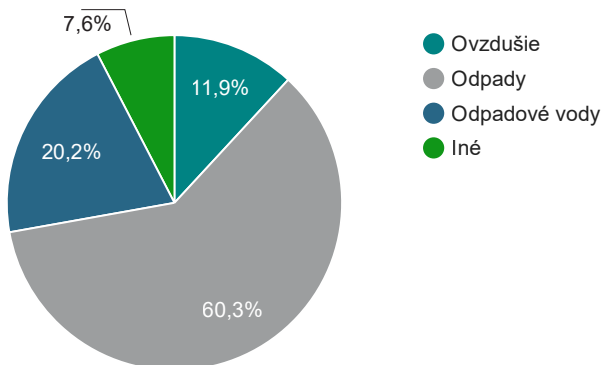
Zdroj: ŠÚ SR

Náklady na ochranu ŽP v oblasti **ochrany pôdy a podzemných vôd** v roku 2018 dosiahli 58 143 tis. eur, v porovnaní s rokom 2009 vzrástli o 18,7 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpili o 19,4 %. Náklady na ochranu ŽP v oblasti **ochrany ovzdušia** v roku 2018 dosiahli 112 181 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 klesli o 10,6 %. Náklady v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpili o 7,3 %. Náklady na ochranu ŽP v oblasti **nakladania s odpadmi** v roku 2018 dosiahli 709 633 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 vzrástli o 137,6 %. Náklady v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 46,5 %. Náklady na ochranu ŽP v oblasti **nakladania s odpadovými vodami** v roku 2018 dosiahli 202 744 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 klesli o 5,4 %. Náklady v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesli o 12,8 %. Náklady na ochranu ŽP v oblasti **znižovania hluku a vibrácií** v roku 2018 dosiahli 572 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 klesli o 90,1 %. Náklady v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 83,9 %. Náklady v oblasti **biodiverzity a ochra-**

ny krajiny v roku 2018 dosiahli 499 tis. eur a klesli v porovnaní s rokom 2009 o 92,4 %. Náklady v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesli o 91,5 %. Náklady na ochranu ŽP v oblasti iné v roku 2018 dosiahli 49 495 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 vzrástli o 83,8 %. Náklady v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 45,4 %.

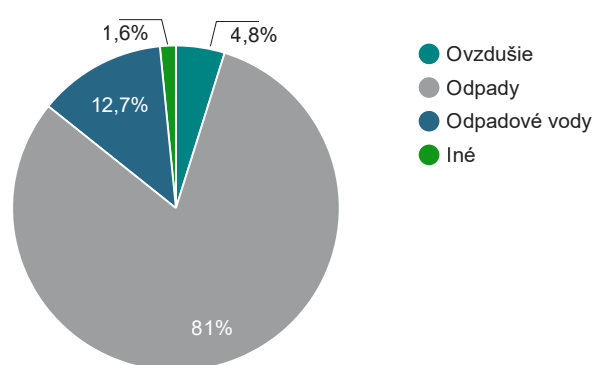
V roku 2018 smeroval **najvyšší podiel nákladov podnikov a obcí na ochranu ŽP** do oblasti nakladania s odpadmi (62,6 %), nakladania s odpadovými vodami (17,9 %) a do oblasti ochrany ovzdušia (9,9 %). **Najvyšší podiel nákladov podnikov na ochranu ŽP** smeroval do oblasti nakladania s odpadmi (57,9 %), oblasti nakladania s odpadovými vodami (19,4 %) a do oblasti ochrany ovzdušia (11,4 %). **Najvyšší podiel nákladov obcí na ochranu ŽP** smeroval do oblasti nakladania s odpadmi (77,4 %), do oblasti nakladania s odpadovými vodami (12,1 %) a oblasti ochrany ovzdušia (4,6 %).

Graf 148 I Podiel nákladov podnikov na ochranu ŽP

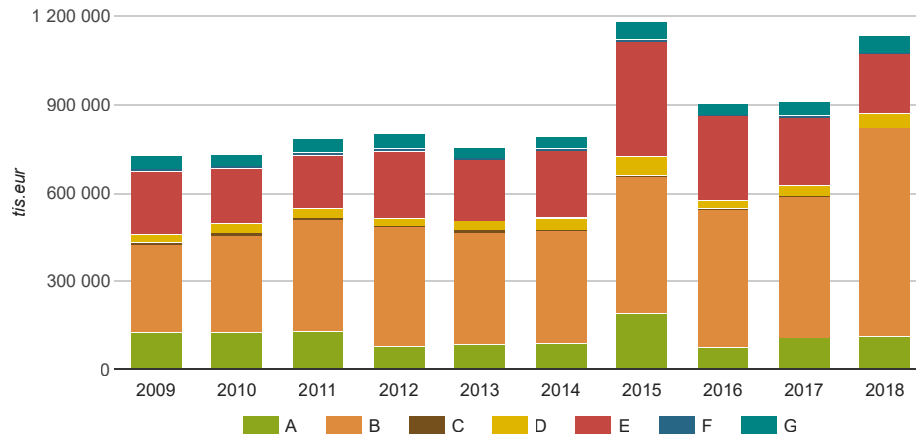

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 149 I Podiel nákladov obcí na ochranu ŽP

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 150 I Vývoj nákladov podnikov a obcí na ochranu ŽP podľa oblastí

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka:

A - Ochrana ovzdušia

B - Nakladanie s odpadmi

C - Znižovanie hluku a vibrácií

D - Iné

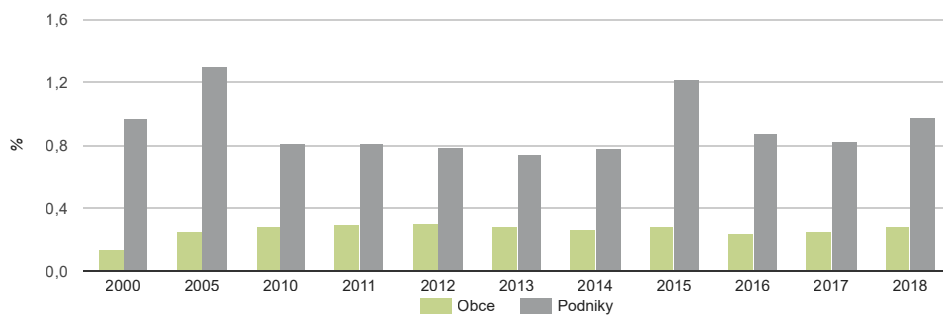
E - Nakladanie s odpadovými vodami

F - Biodiverzita a ochrana krajiny

G - Ochrana pôdy a podzemných vôd

Podiel nákladov podnikov na ochranu ŽP na HDP má v hodnotenom období kolísavý trend. V roku 2005 podiel podnikov tvoril 1,3 % na HDP a v roku 2018 stúpol na 0,98 % HDP. V roku 2018 v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu podielu nákladov o 0,15 %.

Podiel nákladov obcí na ochranu ŽP na HDP má v hodnotenom období rastúci trend. V roku 2005 podiel nákladov obcí tvoril 0,25 % a v roku 2018 dosiahol 0,28 % na HDP. V roku 2018 v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu podielu nákladov o 0,03 %.

Graf 151 I Vývoj podielu nákladov podnikov a obcí na ochranu ŽP na HDP

Zdroj: ŠÚ SR

FINANCOVANIE V OBLASTI STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

NÁRODNÉ ZDROJE

Environmentálny fond

Environmentálny fond bol zriadený zákonom č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hlavným poslaním fondu je poskytovanie finančných prostriedkov žiadateľom vo forme **dotácií** alebo **úverov** na podporu projektov v rámci činností zameraných na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

Prijmy Environmentálneho fondu z vybraných ekonomických nástrojov v roku 2018 predstavovali **26 881 251 eur**. Najvyššia suma za znečisťovanie ŽP pochádzala z poplatkov za znečisťovanie ovzdušia a činila **10 671 632 eur** (39,7 %). Pri využívaní prírodných zdrojov pochádzala najvyššia suma z poplatkov za odber podzemných vôd a činila **10 058 608 eur** (37,4 %).

Fond v roku 2018 prijal finančné prostriedky aj z výnosov získaných z **dražieb kvót na základe zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami vo výške 229 692 891 eur** a z **vyradenia neexistujúcich starých vozidiel z evidencie podľa § 54 ods. 7 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch vo výške 108 028 eur**.

V roku 2018 najvyšší príjem Environmentálneho fondu z pokút tvorili pokuty v oblasti porušenia zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania ŽP **334 008 eur** (26,3 %), porušenia zákona o vodách **298 910 eur** (23,5 %) a porušenia zákona o ochrane ovzdušia **239 122 eur** (18,8 %).

Tabuľka 049 I Prehľad o príjmoch fondu z poplatkov a pokút v oblasti životného prostredia (2018)

Poplatky	eur
Poplatky za znečisťovanie ovzdušia	10 671 632
Poplatky (úhrady) za vydobyté nerasty	2 204 904
Poplatky za uskladňovanie plynov a kvapalín	979 061
Poplatky za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd	2 233 696
Poplatky za odber podzemnej vody	10 058 608
Poplatky (úhrady) za prieskumné územia	733 350
Finančné náhrady za zásah do biotopu európskeho významu podľa zákona o ochrane prírody a krajiny	0
Spolu za poplatky	26 881 251
Pokuty	eur
Porušenie zákona o vodách	298 910
Porušenie zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách	999
Porušenie zákona o ochrane ovzdušia	239 122
Porušenie zákona o ochrane prírody a krajiny	108 907
Porušenie zákona o rybárstve	0
Porušenie zákona o odpadoch	238 028
Porušenie zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania ŽP	334 008
Porušenie zákona o obchodovaní s emisnými kvótami	0
Porušenie zákona o obaloch	401
Porušenie biocídneho zákona	0
Porušenie zákona o prevencii závažných priemyselných havárií	18 000
Porušenie chemického zákona	0
Porušenie zákona o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov	0
Porušenie zákona o environmentálnom označovaní výrobkov	0
Porušenie geologického zákona	1 860
Porušenie zákona o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (CITES)	29 382
Blokové pokuty	1 174
Spolu za pokuty	1 270 791
Spolu za poplatky a pokuty	28 152 042

Zdroj: Environmentálny fond

V roku 2018 bolo Environmentálnym fondom poskytnutých **293 dotácií** v celkovej sume **32 909 973,96 eur**. Najvyššia suma dotácií smerovala do oblasti ochrany a využívania vôd 26 392 514 eur (80,2 %). Na rozvoj odpadového hospodárstva smerovalo **2 570 370 eur** (7,8 %) a na ochranu ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme **1 695 016 eur** (5,2 %).

Environmentálny fond rozšíril „Špecifikáciu činností podpory

formou dotácií pre rok 2018“ pre oblasť **Zvyšovania energetickej účinnosti existujúcich budov vrátane zateplovania**, kde sa poskytla dotácia vo výške **14 013 861 eur**, podpory **elektromobility** s dotáciou **997 380 eur** a pre oblasť **boja proti povodňam** s poskytnutou dotáciou **79 304,65 eur**.

V roku 2018 bola poskytnutá finančná podpora formou úveru v dvoch prípadoch vo výške **1 178 514,21 eur**.

Tabuľka 050 I Prehľad poskytnutých dotácií a úverov (2018)

Program	Environmentálny fond	Počet schválených projektov	Výška financovania (eur)	Čerpanie k 31. 12. 2018 (eur)	
Prioritná os 1	Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	1.1 Podpora výroby tepla a teplej vody prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov	3	225 245	225 244,99
		1.2 Podpora výroby tepla, teplej vody a elektrickej energie prostredníctvom využívania obnoviteľných zdrojov	3	380 000	379 523,19
		1.3 Podpora projektov zameraných na adaptáciu na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy pri súčasnom zlepšení kvality ovzdušia	14	1 089 771	1 078 007,66
Prioritná os 2		Ochrana a využívanie vôd	213	26 392 514	25 710 763,70
Prioritná os 3	Rozvoj odpadového hospodárstva	3.1 Predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov	22	1 292 168	1 248 643,33
		3.2 Zavedenie triedeného zberu v obciach a vybudovanie zberných dvorov	15	1 278 202	1 260 483,30
Prioritná os 4	Ochrana prírody a krajiny	4.1 Zakladanie prvkov ÚSES a zelenej infraštruktúry na základe schválenej dokumentácie ÚSES	0	0	0
		4.2 Ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov	2	200 000	183 455
		4.3 Realizácia schválených programov starostlivosti	0	0	0
		4.4 Realizácia opatrení v ochranných pásmach chránených území	1	350 000	350 000
		4.5 Realizácia opatrení na dosiahnutie alebo udržiavanie priaznivého stavu chránených druhov a biotopov	3	330 000	329 989,47
		4.6 Realizácia opatrení, ktorých cieľom je naplniť, dosiahnuť a udržať poslanie zoologických záhrad	1	78 000	77 900
Prioritná os 5	Environmentálna výchova, vzdelanie a propagácia	5.1 Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia	13	973 839	856 528,01
Prioritná os 6	Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu ŽP	6.1 Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia	2	320 000	318 685,68
Prioritná os 7	Environmentálne záťaž	7.1 Odstraňovanie environmentálnych záťaží	0	0	0
		7.2 Podpora odstraňovania následkov havárie	0	0	0
		7.3 Podpora odstraňovania následkov mimoriadneho zhoršenia kvality vôd alebo mimoriadneho ohrozenia kvality vôd ohrozujúcich alebo poškodzujúcich životné prostredie	1	234,96	234,96
		Výška financovania (eur)	Čerpanie k 31. 12. 2018 (eur)		
Program obnovy dediny		800 000	767 097,37		
Mimoriadne dotácie		287 149	286 234		
Služby vo verejnom záujme		79 304,65	79 304,65		
Kompenzácie		10 000 000	10 000 000		
Elektromobilita		997 380	917 200,26		
Zateplovanie		14 013 861	13 673 688,75		

Zdroj: Environmentálny fond

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2018

Zelený vzdelávací fond

Zelený vzdelávací fond (ZVF) je nástroj environmentálnej politiky SR zameraný na podporu rozvoja environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu na území SR prostredníctvom presadzovania princípov spoločnej zodpovednosti a priamej podpory vybraných aktivít. ZVF bol zriadený pri SAŽP na základe rozhodnutí ministra životného prostredia SR o vydaní dodatku nového znenia zriaďovacej listiny SAŽP a vydaní dodatku nového znenia štatútu SAŽP v roku 2017.

Oprávnenými žiadateľmi na predkladanie projektových zámerov (PZ) zo zdrojov ZVF sú občianske združenia, záujmové združenia právnických osôb, nadácie a neziskové organizácie plniace verejno-prospešné služby s environmentálnym zameraním.

Pre každé kolo výzvy Komisia ZVF určuje tzv. podporované témy. Pre rok 2019 boli stanovené tieto podporované témy:

1. Ochrana ovzdušia, 2. Zmena klímy, 3. Prechod na obehové hospodárstvo, 4. Podpora a ochrana biodiverzity a 5. Zdravé a udržateľné budovy. V roku 2018 sa okrem vyššie uvedeních tém boli podporené aj témy „Voda pre udržateľný rozvoj“ a „Čistá mobilita“.

Maximálna výška finančnej podpory, o ktorú môžu oprávnení žiadatelia požiadať, je stanovená pre projektové zámery s regionálnym dosahom 5 000 € a pre projektové zámery s celoslovenským dosahom až 10 000 €.

Finančné zdroje ZVF predstavujú kombináciu verejných (z rozpočtu MŽP SR) a súkromných zdrojov od donorských organizácií, ktoré na základe výšky podpory sa stávajú **platinovým** (50 000 eur a viac), **zlatým** (30 000 eur a viac), **strieborným** (20 000 eur a viac), resp. **bronzovým partnerom ZVF** (10 000 eur a viac).

Tabuľka 051 I Implementácia ZVF

Názov ukazovateľa Typ organizácie	2017		2018	
	Počet doručených PZ	Počet PZ schválených ministrom ŽP SR	Počet doručených PZ	Počet PZ schválených ministrom ŽP SR
Občianske združenie	34	24	35	24
Záujmové združenie právnických osôb	1	1	1	1
Nadácia	2	0	2	2
Nezisková organizácia poskytujúca verejno-prospešné služby s env. zameraním	7	3	2	1
Dosah projektu: regionálny	20	18	19	14
Dosah projektu: celoslovenský	24	10	21	14
Oprávnené PZ doručené fyzicky na adresu SAŽP	44		40	
PZ schválené ministrom ŽP SR		28		28
Požadovaná výška fin. podpory	294 299,55 €		282 114,60 €	
Schválená výška fin. podpory		153 809,3 €		170 797,8 €

Zdroj: SAŽP

OPERAČNÉ PROGRAMY

Operačný program Kvalita životného prostredia (2014 – 2020)

OP KŽP predstavuje programový dokument SR pre čerpanie pomoci zo štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu v programovom období 2014 – 2020 v oblasti udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov, zabezpečujúce-

ho ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Tabuľka 052 I Implementácia Operačného programu Kvalita životného prostredia (eur)

Prioritná os	Alokácia 2014 – 2020		Schválené ŽoNFP	Kontrahovanie		
	EÚ zdroj	ŠR zdroj	Schválený NFP	Zazmluvnený NFP	Zazmluvnený EÚ zdroj	Zazmluvnený ŠR zdroj
PO 1- Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja env. Infraštruktúry	1 475 851 729	147 938 969	1 083 188 127	947 543 289	854 917 632	92 625 657
PO 2- Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	385 260 853	66 877 119	102 584 389	101 012 805	87 733 424	13 279 381
PO 3 Podpora riadenia rizík, riadenia mimor. udalostí a odolnosti proti mimor. udalostiam ovplyvnených zmenou klímy	260 901 369	42 971 993	204 096 199	184 105 001	150 913 655	26 629 094
PO 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	938 886 480	88 957 935	632 020 716	521 521 610	460 601 957	56 794 866
PO 5 - Technická pomoc	77 000 000	15 775 942	62 688 208	51 055 594	42 373 351	8 682 243

Prioritná os	Čerpanie EŠIF (na národnej úrovni)		% čerpania (EÚ zdroj)
	EÚ zdroj	ŠR zdroj	
PO 1- Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja env. Infraštruktúry	327 142 419	31 560 804	22,17
PO 2- Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	3 151 242	542 612	0,82
PO 3 Podpora riadenia rizík, riadenia mimor. udalostí a odolnosti proti mimor. udalostiam ovplyvnených zmenou klímy	4 336 226	765 654	1,66
PO 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	144 624 009	20 323 578	15,4
PO 5 - Technická pomoc	26 433 198	5 416 085	34,33

Zdroj: ÚPVII

Program rozvoja vidieka (2014 - 2020)

Program rozvoja vidieka vo vzťahu k životnému prostrediu je zameraný v rámci dvoch oblastí na riešenie obnovy, zachovania a posilnenia ekosystémov, ktoré súvisia s poľno-

hospodárstvom a lesným hospodárstvom a propagáciou efektívneho využívania zdrojov a podpore prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Tabuľka 053 I Implementácia Programu rozvoja vidieka

Prioritná os		Počet schválených žiadostí		Alokácia 2014 – 2020 (eur)	
PO 4 Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom	4 A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy	2015**	5034		
		189*	2016**	5890	896 538 000
	4 B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticidov		2017**	6262	
	4 C Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania		2018**	6526	
PO - 5 Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva,	5A Zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve				
	5B Zvýšenie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín				
	5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky		1		19 223 650
	5D Zníženie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva				
	5E Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve	15	2016**	25	
		2017**	15		
		2018**	19		

Prioritná os		Viazané výdavky (eur)	Čerpanie (eur)
PO 4 Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom	4 A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy	896 238 000,00	526 663 324,36
	4 B Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticidov		
	4 C Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania		
PO - 5 Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva,	5A Zvýšenie efektívnosti využívania vody v poľnohospodárstve		
	5B Zvýšenie efektívnosti využívania energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín		
	5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky	97 552	97 552
	5D Zníženie emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva		
5E Podpora zachovania a sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve	683 650	291 07	

Zdroj: MPRV SR

Poznámka:

* projektové opatrenia PRV SR 2014 - 2020 v rámci priority 4 prispievajú k viacerým fokusovým oblastiam (4A, 4B a 4C)

** neprojektové opatrenia (M10;M11;M12;M13;M15) PRV SR 2014 - 2020 v rámci priority 4 prispievajú k viacerým fokusovým oblastiam (4A, 4B a 4C) a opatrenie pokrač. záväzkov z PRV SR 2004-2006 a PRV SR 2007-2013 v rámci opatrenia 8.1, ktoré prispieva k P5 5E. Žiadosť o platbu sa podáva každý rok platnosti záväzku

Operačný program Rybné hospodárstvo (2014 – 2020)

Z operačného programu Rybné hospodárstvo sa financuje v rámci ochrany životného prostredia podpora akvakultúry, ktorá je environmentálne udržateľná, efektívne využíva zdroje, je inovačná, konkurencieschopná a založená na znalostiach. Do konca roka 2018 čerpanie financií nebolo realizované.

Tabuľka 054 I Implementácia Operačného programu Rybné hospodárstvo (eur)

Prioritná os	Alokácia 2014-2020		Schválené ŽoNFP		Kontrahovanie	
	EÚ zdroj	ŠR zdroj	Schválený NFP	Zazmluvnený NFP	Zazmluvnený EÚ zdroj	Zazmluvnený ŠR zdroj
PO 2 - Podpora akvakultúry, ktorá je env. udržateľná, efektívne využíva zdroje, je inovačná, konkurencieschopná a založená na znalostiach	9 406 530	3 135 510	1 087 798	577 752	433 314	144 438

Zdroj: ÚPVII

Operačný program Integrovaná infraštruktúra (2014 – 2020)

Predstavuje programový dokument Slovenskej republiky o čerpaní fondov Európskej únie v sektore dopravy a informatizácie na roky 2014 – 2020. Jeho globálnym cieľom je dôraz na trvalo udržateľnú, ekologickejšiu a nákladovo efektívnejšiu dopravnú infraštruktúru.

Tabuľka 055 I Implementácia Operačného programu Integrovaná infraštruktúra (eur)

Prioritná os	Alokácia 2014-2020		Schválené ŽoNFP		Kontrahovanie	
	EÚ zdroj	ŠR zdroj	Schválený NFP	Zazmluvnený NFP	Zazmluvnený EÚ zdroj	Zazmluvnený ŠR zdroj
PO 1 - Železničná infraštruktúra	725 839 166	128 089 265	660 175 263	660 175 263	561 148 974	99 026 289
PO 2 - Cestná infraštruktúra	1 142 500 000	201 617 648	1 598 814 746	1 547 105 271	1 315 039 481	232 065 791
PO 3 - Verejná osobná doprava	322 350 000	322 350 000	174 805 950	175 185 150	156 726 507	18 458 643
PO 4 - Infraštruktúra vodnej dopravy	116 450 000	116 450 000	7 707 238	292 156	254 771	37 385
PO 5 - Železničná infraštruktúra	282 232 227	282 232 227	1 920 240	1 920 240	1 632 204	288 036
PO 6 - Cestná infraštruktúra	484 757 228	484 757 228	225 694 436	193 582 408	164 545 047	29 037 361

Prioritná os	Čerpanie EŠIF (na národnej úrovni)		% čerpania (EÚ zdroj)
	EÚ zdroj	ŠR zdroj	
PO 1 - Železničná infraštruktúra	186 219 073	32 862 189	25,66
PO 2 - Cestná infraštruktúra	673 665 846	118 882 208	58,96
PO 3 - Verejná osobná doprava	124 493 710	14 656 534	38,62
PO 4 - Infraštruktúra vodnej dopravy	25 201	1 482	0,02
PO 5 - Železničná infraštruktúra	917 958	161 993	0,33
PO 6 - Cestná infraštruktúra	117 262 305	20 693 348	24,19

Zdroj: ÚPVII

Integrovaný regionálny operačný program (2014 – 2020)

Európska komisia schválila nástroj, ktorý predstavuje pomoc z fondov EÚ na roky 2014 – 2020. Jednou z priorit operačného programu, ktorá súvisí s ochranou životného prostredia,

je bezpečná a ekologická doprava v regiónoch zameraná na nízkouhlíkové dopravné systémy alebo rozvoj mestskej mobility formou podpory cyklodopravy.

Tabuľka 056 I Implementácia programu Integrovaný regionálny operačný program (eur)

Prioritná os	Alokácia 2014 – 2020		Schválené ŽoNFP		Kontrahovanie		
	EÚ zdroj	ŠR zdroj	Schválený NFP	Zazmluvnený NFP	Zazmluvnený EÚ zdroj	Zazmluvnený ŠR zdroj	
PO 1 - Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch	416 829 257	64 903 523	215 899 816	192 948 871	164 392 523	28 556 348	
Prioritná os					Čerpanie EŠIF (na národnej úrovni)		% čerpania (EÚ zdroj)
					EÚ zdroj	ŠR zdroj	
PO 1 - Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch					29 088 117	7 616 255	6,98

Zdroj: ÚPVII

OPERAČNÉ PROGRAMY CIEĽA EURÓPSKA ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA PROGRAMY CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE

Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika (2014 - 2020)

Európska komisia schválila program spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika na programové obdobie 2014 – 2020 v ktorom sa sústreďí okrem iného na zlep-

šenie schopnosti efektívne zhodnocovať kultúrne a prírodné bohatstvo v záujme podpory rozvoja miestnych ekonomik.

Tabuľka 057 I Implementácia programu Interreg V-A SK – CZ (eur)

Prioritná os	Počet schválených projektov	Alokácia		Schválené ŽoNFP***		
		EÚ zdroj*	ŠR zdroj**			
Kvalitné životné prostredie	Zvýšenie atraktivity kultúrneho a prírodného dedičstva pre obyvateľov a návštevníkov cezhraničného regiónu	22		27 499 270		
Kvalitné životné prostredie	Ochrana biodiverzity cezhraničného územia prostredníctvom spolupráce v oblasti ochrany a koordinovaného riadenia prírodne významných území	8	60 393 440 10 657 666	3 987 555		
Prioritná os		Kontrahovanie			Čerpanie EŠIF (na národnej úrovni)	
		Zazmluvnené NFP**	Zazmluvnené EÚ zdroje**	Zazmluvnené ŠR zdroje**	EÚ zdroj**	ŠR zdroj**
Kvalitné životné prostredie	Zvýšenie atraktivity kultúrneho a prírodného dedičstva pre obyvateľov a návštevníkov cezhraničného regiónu	27 499 270	25 789 246	1 710 024	263 870	22 495
Kvalitné životné prostredie	Ochrana biodiverzity cezhraničného územia prostredníctvom spolupráce v oblasti ochrany a koordinovaného riadenia prírodne významných území	3 987 555	3 773 102	214 453	109 968	5 558

Zdroj: MPRV SR

Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko (2014 – 2020)

Program cezhraničnej spolupráce INTERREG V-A Slovenská republika – Rakúsko podporuje aktivity zamerané na rozvoj prihraničných oblastí. Vychádzajúc z relatívne silného ekonomického a politického rozvoja, program si za svoj cieľ

kladie aj posilnenie prírodného dedičstva udržateľným spôsobom, čo prispeje k atraktívnej turistickej destinácii, alebo posilnenie ekologických sietí a zelených infraštruktúr s cieľom ochrany biodiverzity.

Tabuľka 058 I Implementácia programu Interreg V-A SK – AT (eur)

Prioritná os	Počet schválených projektov	Alokácia		Schválené ŽoNFP***	
		EÚ zdroj*	ŠR zdroj**		
Podpora prírodného a kultúrneho dedičstva a biodiverzity	Podpora zhodnocovania prírodného a kultúrneho dedičstva	7	27 820 000	1 859 804	13 261 229
	Posilnenie obnovy a riadenia ekologických koridorov	6			9 344 401
Podpora trvalo udržateľných riešení v doprave	Podpora ekologicky vhodných dopravných riešení	0	9 655 000	374 422	0

Prioritná os	Kontrahovanie	Čerpanie EŠIF (na národnej úrovni)				
		Zazmluvnené NFP**	Zazmluvnené EÚ zdroje**	Zazmluvnené ŠR zdroje**	EÚ zdroj**	ŠR zdroj**
Podpora prírodného a kultúrneho dedičstva a biodiverzity	Podpora zhodnocovania prírodného a kultúrneho dedičstva	10 323 065	9 537 393	785 673	86 653	11 42
	Posilnenie obnovy a riadenia ekologických koridorov	6 668 557	6 337 505	331 052	110 411	4 146
Podpora trvalo udržateľných riešení v doprave	Podpora ekologicky vhodných dopravných riešení	0	0	0	0	0

Zdroj: MPRV SR

Interreg V-A Slovenská republika – Maďarsko (2014 – 2020)

V zmysle nariadení Európskej komisie program INTERREG V-A Slovenská republika – Maďarsko prispieva k Stratégii Európskej únie Európa 2020 pre inteligentný a udržateľný

a inkluzívny rast. Jednou z priorit je zvýšenie atraktivity prihraničnej oblasti prostredníctvom zachovania a ochrany životného prostredia.

Tabuľka 059 I Implementácia programu Interreg V-A SK – HU (eur)

Prioritná os	Počet schválených projektov	Alokácia		Schválené ŽoNFP***	
		EÚ zdroj*	ŠR zdroj**		
Príroda a kultúra	Zachovanie a podpora prírodného dedičstva v programovej oblasti	15	67 558 119	3 678 161	20 206 035

Prioritná os	Kontrahovanie	Čerpanie EŠIF (na národnej úrovni)				
		Zazmluvnené NFP**	Zazmluvnené EÚ zdroje**	Zazmluvnené ŠR zdroje**	EÚ zdroj**	ŠR zdroj**
Príroda a kultúra	Zachovanie a podpora prírodného dedičstva v programovej oblasti	20 206 035	19 119 335	1 086 700	407 706	0

Zdroj: MPRV SR

Program ENI Cezhraničná spolupráca Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina (2014 – 2020)

Program je neoddeliteľnou súčasťou európskej susedskej politiky, ktorej cieľom je podpora cezhraničnej spolupráce medzi členskými krajinami EÚ a krajinami európskeho sused-

stva. V oblasti ochrany životného prostredia kladie dôraz na zmiernenie vplyvov klimatických zmien a prispôsobenie sa im. V roku 2018 neboli reálne čerpané financie z tohto programu.

Tabuľka 060 I Implementácia programu ENI CBC HUSKROUA 2014 – 2020 (eur)

Prioritná os	Počet schválených projektov	Alokácia		Schválené ŽoNFP***	
		EÚ zdroj*	ŠR zdroj**		
Ochrana životného prostredia, zmiernenie vplyvov klimatických zmien a prispôsobenie sa im	Udržateľné využívanie životného prostredia na prihraničnom území, zachovanie prírodných zdrojov, opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov a znečistenia riek.	5	14 018 526	112 334	1 938 004

Zdroj: MPRV SR

Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika (2014 – 2020)

Cieľom jednej z priorít v programe, ktorá zahŕňa ochranu životného prostredia, je viesť k rozvoju nových inteligentných foriem propagovania prírodného prostredia aj kultúrneho

dedičstva lokalít, zaručujúc pritom ich efektívny, udržateľný a vyvážený spôsob využívania, obzvlášť v oblasti voľnočasových aktivít a kreatívneho priemyslu.

Tabuľka 061 I Implementácia programu Interreg V-A PL - SK (eur)

Prioritná os	Počet schválených projektov	Alokácia		Schválené ŽoNFP***	
		EÚ zdroj*	ŠR zdroj**		
	Výstavba nových a modernizácia už existujúcich cezhraničných turistických trás: cyklotrasy, turistické chodníky, prírodné naučné a zelené cesty (greenways)	18		35 662 096	
Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia	Rozvoj a implementácia spoločných cezhraničných štandardov/nariadení v oblasti ochrany a starostlivosti o kultúrne a prírodné dedičstvo	1	101 108 291	17 842 640	534 023
	Aktivity v prospech spoločnej ochrany prírodného prostredia, vrátane ochrany a obnovy riadneho stavu druhov a biotopov, zabezpečenia zachovania ekologických väzieb, zamedzenia prílivu cudzích druhov, spomalenia degradácie prírody a hodnôt krajiny	1			1 412 624

Prioritná os	Kontrahovanie			Čerpanie EŠIF (na národnej úrovni)		
	Zazmluvnené NFP**	Zazmluvnené EÚ zdroje**	Zazmluvnené ŠR zdroje**	EÚ zdroj**	ŠR zdroj**	
	Výstavba nových a modernizácia už existujúcich cezhraničných turistických trás: cyklotrasy, turistické chodníky, prírodné naučné a zelené cesty (greenways)	35 662 096	33 723 046	1 939 049	19 072 365	1 070 521
Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia	Rozvoj a implementácia spoločných cezhraničných štandardov/nariadení v oblasti ochrany a starostlivosti o kultúrne a prírodné dedičstvo	534 023	505 229	28 793	0	0
	Aktivity v prospech spoločnej ochrany prírodného prostredia, vrátane ochrany a obnovy riadneho stavu druhov a biotopov, zabezpečenia zachovania ekologických väzieb, zamedzenia prílivu cudzích druhov, spomalenia degradácie prírody a hodnôt krajiny	1 412 624	1 360 875	51 750	2 385	0

Zdroj: MPRV SR

* informácia za projekt ako celok, ** informácia za SK partnerov, *** výška financovania z EÚ zdrojov a ŠR za projekty ako celok

PROGRAMY MEDZIREGIONÁLNEJ SPOLUPRÁCE

Interreg Europe (2014 – 2020)

Program medziregionálnej spolupráce nadväzuje na pozitívne skúsenosti získané v rámci Iniciatívy Spoločenstva INTERREG III C na Slovensku. S cieľom čo najlepšie využiť finančné prostriedky boli vybrané štyri témy, ktoré sa v dvoch prípa-

doch venujú ochrane životnému prostrediu. Témy sú zamerané na nízkouhlíkové hospodárstvo a efektívne využívanie zdrojov v oblasti životného prostredia.

Tabuľka 062 I Implementácia programu Interreg Europe

Prioritná os	Počet schválených žiadostí pre slovenských partnerov	Alokácia (eur)		Čerpanie slovenských partnerov (eur)	
		ERDF financovanie	Národné financovanie	ERDF financovanie	Národné financovanie
PO 3 Nízkouhlíkové hospodárstvo	4	561 439,45	99 077,55	182 414,57	32 190,83
PO 4 Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov	1			0	0
	1	182 491,60	32 204,40	32 204,40	10 936,09

Zdroj: MH SR

PROGRAMY EÚ

Horizont 2020 (2014 – 2020)

Zameriava sa na tri hlavné oblasti - excelentnú vedu, vedúce postavenie priemyslu a spoločenské výzvy. V rámci oblasti Spoločenské výzvy bolo identifikovaných sedem oblastí,

kde ciele investície do výskumu a inovácií môžu byť pre občanov prínosom. Vo vzťahu k životnému prostrediu sú relevantné štyri oblasti.

Tabuľka 063 I Implementácia programu Horizont 2020

Prioritná oblasť	Počet schválených projektov so slovenskou účasťou	Výška financovania pre slovenských partnerov (eur)
Potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo a lesníctvo, výskum námorných, morských a vnútrozemských vôd a biohospodárstvo	23	24 986 503,00
Bezpečná, čistá a efektívne využívaná energia	32	5 209 253,0
Inteligentná, ekologická a integrovaná doprava	37	5 277 200,00
Opatrenia v oblasti klímy, životné prostredie, efektívne využívanie zdrojov a suroviny	19	2 722 880,00

Zdroj: MŽP SR

LIFE (2014 – 2020)

Program LIFE predstavuje finančný nástroj EÚ na podporu aktivít v oblasti ochrany životného prostredia a klímy, ktorý v rokoch 2014 – 2020 poskytne 3,46 miliardy eur. Program sa člení na dva podprogramy a v rámci každého na tri prioritné oblasti. Štruktúra programu LIFE:

PODPROGRAM ŽIVOTNÉ PROSTREDIE:

- životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov;

- príroda a biodiverzita;
- správa a informovanie v oblasti životného prostredia.

PODPROGRAM OCHRANA KLÍMY:

- zmierňovanie zmeny klímy;
- adaptácia na zmenu klímy;
- správa a informovanie v oblasti klímy.

Viacročný pracovný program 2014 – 2017

Pre obdobie 2014 – 2017 Európska komisia stanovila v dokumente Viacročný pracovný program 2014 – 2017 finančné krytie vo výške 1 796 242 000 eur, z toho 1 347 074 499 eur pre podprogram Životné prostredie a 449 167 501 eur pre

podprogram Ochrana klímy. Národné alokácie boli určené pre podprogram Životné prostredie pre iné ako integrované projekty, pričom alokácia pre SR predstavuje 2,15 % z tohto rozpočtu, t. j. 17 231 744 eur.

Tabuľka 064 I Implementácia programu LIFE

Prioritná os		Počet schválených žiadostí pre slovenských partnerov	Výška financovania z LIFE** (eur)	Spolufinancovanie štátny rozpočet*** (eur)
Životné prostredie	ŽP a efektívne využívanie zdrojov	2	1 186 509	0
	Príroda a biodiverzita	9	14 847 488	2 974 327,80
	Správa a informovanie v oblasti ŽP	1	56 723	0
Ochrana klímy	Zmierňovanie zmeny klímy	0	0	0
	Adaptácia na zmenu klímy	1	1 360 057	0
	Správa a informovanie v oblasti klímy	1	108 690	0

Zdroj: MH SR

* Údaje za schválené projekty LIFE s koordinujúcim príjemcom zo SR, resp. s pridruženým príjemcom zo SR (iné ako integrované projekty).

** Výška poskytnutého príspevku zo zdrojov EÚ pre príjemcov zo SR v eur.

*** Výška zazmluvneného príspevku zo štátneho rozpočtu v eur (iné ako integrované projekty).

Viacročný pracovný program 2018 – 2020

Pre obdobie 2018 – 2020 EK stanovila v dokumente Viacročný pracovný program 2018 – 2020 finančné krytie vo výške 1 657 063 000 eur, z toho 1 243 817 750 eur pre podprogram ŽP a 413 245 250 eur pre podprogram Ochrana klímy. Národné alokácie pre toto obdobie neboli určené.

Európska komisia v apríli 2018 vyhlásila výzvu na predkladanie projektov v rámci podprogramu Životné prostredie a podprogramu Ochrana klímy. Za Slovenskú republiku bolo podaných päť projektových návrhov s koordinujúcim príjemcom zo Slovenska, pričom všetky boli v rámci podprogramu Životné prostredie. V súčasnosti prebieha hodnotiaci proces predložených projektov na úrovni Európskej komisie.

ĎALŠIE VYBRANÉ FINANČNÉ MECHANIZMY

Granty EHP a Nórska

V rámci programu budú podporované najmä projekty so zameraním na mitigačné a adaptačné opatrenia v mestách a v školách, projekty na zvyšovanie povedomia o zmene klímy a obnovu znehodnotených ekosystémov mokradi. Dôležitou súčasťou programu je aj bilaterálna spolupráca s prispievateľskými štátmi Nórskom, Islandom a Lichtenštajnskom. Táto prispieva k posilneniu bilaterálnych vzťahov medzi Slovenskou republikou a prispievateľskými štátmi. Ďalej sa budú podporovať projekty aj s donorskými partnerstvami, realizácia podujatí a aktivít zameraných na nadviazovanie kontaktov pred vyhlásením výziev na predkladanie žiadostí o projekty.

Cieľ programu „Zmiernená zmena klímy a znížená zraniteľnosť voči zmene klímy“ bude dosiahnutý prostredníctvom dvoch výstupov:

Prvý výstup s názvom „Zvýšená odolnosť voči zmene klímy a schopnosť reagovať na zmenu klímy v rámci cieľových území“ bude podporený prostredníctvom dvoch otvorených výziev na predkladanie projektov zameraných na akčné plány na zmiernenie a prispôbovanie sa zmene klímy realizované miestnymi orgánmi v mestských oblastiach. Ďalej bude výstup podporený prostredníctvom jednej otvorenej výzvy na predkladanie projektov a jednej schémy malých grantov (SMG) zameranej na zvyšovanie povedomia o zmene klímy. Schéma malých grantov je určená pre základné a stredné školy. Výstup bude podporený aj prostredníctvom jedného preddefinovaného projektu zameraného na opatrenia, vzdelávacie aktivity a zvyšovanie povedomia v Stredisku pre zmenu klímy a environmentálnu výchovu (Living Lab) v Dropie, ktoré bolo prispievateľskými krajinami podporené ako preddefinovaný projekt. Ambíciou projektu je

viesť environmentálnu výchovu formou inovatívnych metód a demonštrácií v celej komplexnosti zmeny klímy pre školy, samosprávy a rôzne iné cieľové skupiny v rámci územia SR. Druhý výstup s názvom „Zvýšená schopnosť cieľových ekosystémov prispôbiť sa zmene klímy“ bude podporený prostredníctvom jednej otvorenej výzvy na predkladanie projektov zameraných na obnovu znehodnotených ekosystémov mokradi.

Výška vyčlenených finančných prostriedkov:

• Finančný mechanizmus EHP:	5 000 000 eur
• Nórsky finančný mechanizmus:	11 000 000 eur
• Štátny rozpočet:	2 823 530 eur
• Celková alokácia na program:	18 823 530 eur

Súčasný stav realizácie programu:

MŽP SR je na základe Memoranda o porozumení pri implementácii Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru 2014 – 2021 a Memoranda o porozumení pri implementácii Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021 ustanovené ako správca programu.

V roku 2018 bola Výborom pre finančný mechanizmus schválená osnova programu. Prebiehali rokovania na znení Programovej dohody medzi Správcom programu (MŽP SR), Národným kontaktným bodom (ÚV SR), Ministerstvom zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva a Úradom pre finančný mechanizmus. V súčasnosti bola ukončená interná schvaľovacia procedúra finálneho znenia programovej dohody v rámci Národného kontaktného bodu (ÚV SR) a zaslaná Úradu pre finančný mechanizmus na záverečné odsúhlasenie donorských krajín a následne uzatvoreniu Programovej dohody.

VYBRANÉ EKONOMICKÉ NÁSTROJE ENVIRONMENTÁLNEJ POLITIKY

V podmienkach SR sú ťažiskovou formou ekonomických nástrojov environmentálnej politiky platby/poplatky za znečisťovanie a využívanie prírodných zdrojov. Jednotlivé typy týchto ekonomických nástrojov sú definované v príslušných

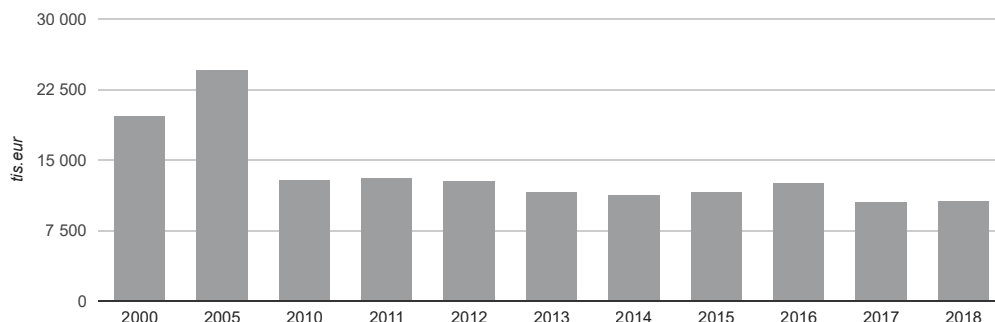
právnych predpisoch vrátane spôsobu ich výpočtu a ich prijímateľa.

POPLATKY ZA ZNEČIŠŤOVANIE OVZDUŠIA

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia z veľkých a stredných zdrojov znečistenia sú príjmom Environmentálneho fondu. Poplatky za znečisťovanie ovzdušia z malých zdrojov sú príjmom rozpočtu obcí.

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia z veľkých a stredných zdrojov znečistenia majú kolísavý trend a v roku 2018 dosiahli 10 671,63 tis. eur. Poplatky za znečisťovanie ovzdušia v porovnaní s rokom 2005 klesli o 56,7 % a oproti predchádzajúcemu roku stúpili o 1,4 %.

Graf 152 | Vývoj poplatkov za znečisťovanie ovzdušia z veľkých a stredných zdrojov

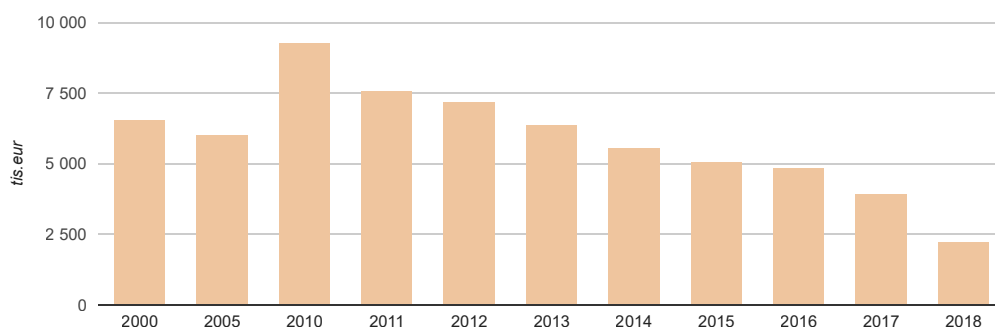
Zdroj: Environmentálny fond

POPLATKY ZA VYPÚŠŤANIE ODPADOVÝCH VÔD DO POVRCHOVÝCH VÔD

Poplatky za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd v roku 2018 dosiahli 2 233,69 tis. eur. Poplatky za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd v porovnaní s ro-

kom 2005 klesli o 62,9 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesli o 43,2 %. Poplatky sú príjmom Environmentálneho fondu.

Graf 153 | Vývoj poplatkov za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd

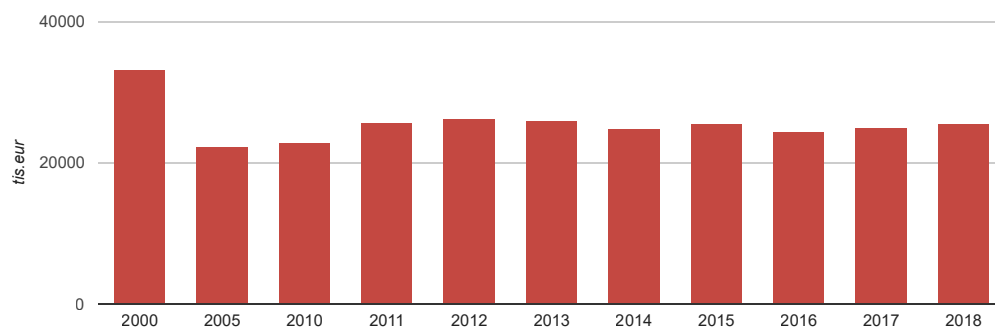
Zdroj: Environmentálny fond

PLATBY ZA ODBERY POVRCHOVÝCH VÔD Z VODNÝCH TOKOV

Platby za odbery povrchových vôd z vodných tokov majú kolísavý trend a v roku 2018 dosiahli 25 608 tis. eur. Platby za odbery povrchových vôd v porovnaní s rokom 2005 klesli

o 14,4 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom narástli o 2,2 %. Príjmom platieb je príslušný správca vodného toku.

Graf 154 | Vývoj platieb za odbery povrchových vôd z vodných tokov

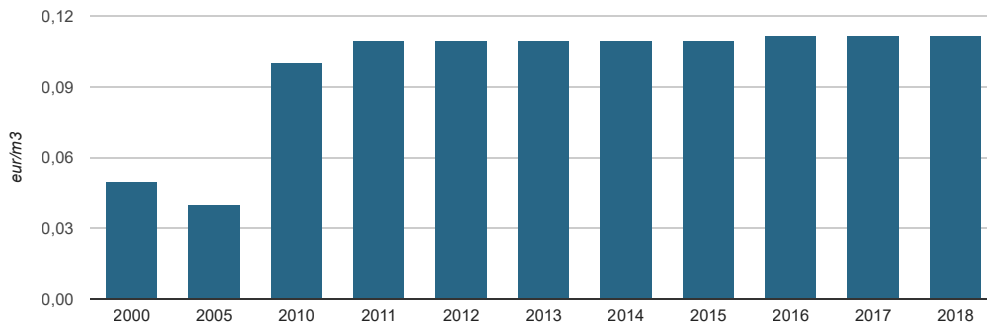

Zdroj: VÚVH

PRIEMERNÁ CENA POVRCHOVEJ VODY

Priemerná cena povrchovej vody mala od roku 2005 rastúci trend a v rokoch 2011 – 2018 dosiahla úroveň 0,11 eur/m³.

Graf 155 I Vývoj priemernej ceny povrchovej vody

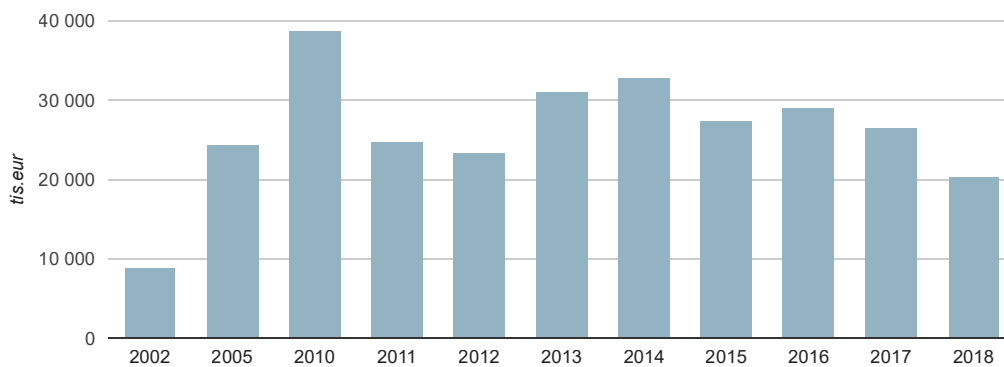
Zdroj: VÚVH

PLATBY ZA VYUŽÍVANIE HYDROENERGETICKÉHO POTENCIÁLU VODNÝCH TOKOV NA VODNÝCH STAVBÁCH V SPRÁVE SPRÁVCU TOKOV

Tieto platby majú kolísavý trend a v roku 2018 dosiahli 20 349 tis. eur. Platby za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov vzrástli oproti roku 2005 o 16,8 % a v porovna-

ni s predchádzajúcim rokom klesli o 23,8 %. Príjemcom platieb je príslušný správca vodného toku.

Graf 156 I Vývoj platieb za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov na vodných stavbách v správe správcu tokov

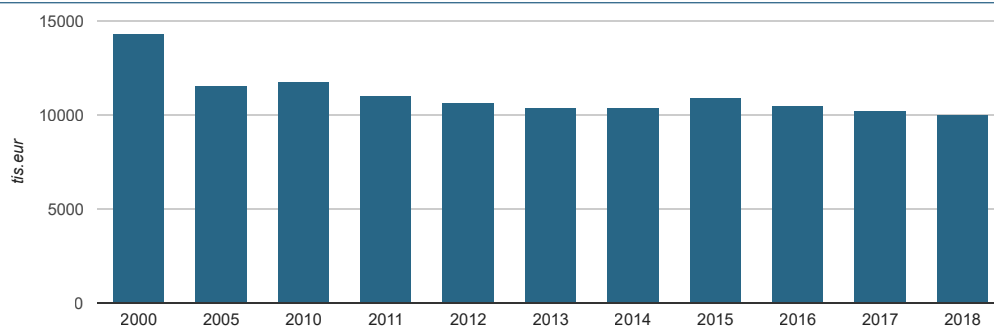
Zdroj: SVP

POPLATKY ZA ODBERY PODZEMNÝCH VÔD

Poplatky za odbery podzemných vôd majú kolísavý trend a v roku 2018 dosiahli 10 058,6 tis. eur. Poplatky za odbery podzemných vôd v porovnaní s rokom 2005 klesli o 13,4 % a

v porovnaní s minulým rokom klesli o 1,6 %. Poplatky sú príjmom Environmentálneho fondu.

Graf 157 I Vývoj poplatkov za odbery podzemných vôd

Zdroj: Environmentálny fond

CENA ZA DODÁVKU PITNEJ VODY VEREJNÝM VODOVODOM A ZA ODVEDENIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

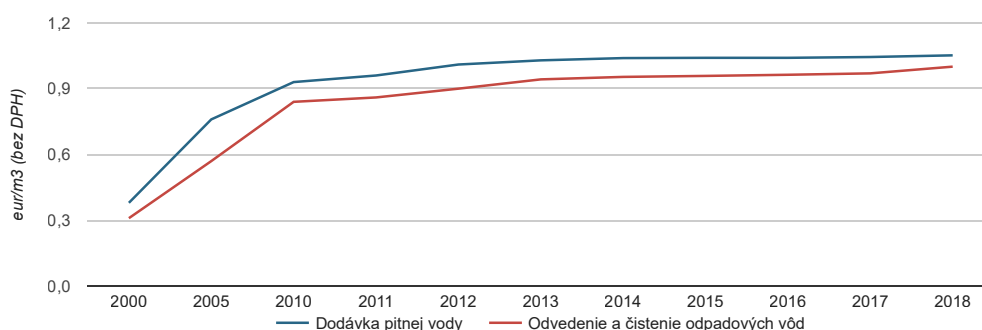
Cenová politika v oblasti vodného hospodárstva predstavuje súbor zásad a opatrení, ktoré využíva štát pri tvorbe a uplatňovaní cien so zohľadnením sociálnych a verejnoprospešných cieľov SR. Súčasťou cenovej politiky je aj regulácia cien a cenová kontrola.

Priemerná cena za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom mala stúpajúci trend, v roku 2018

dosiahla 1,0518 eur za 1 m³ (bez DPH). Priemerná cena v roku 2018 v porovnaní s rokom 2005 vzrástla o 0,29 eur.

Priemerná cena za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou má rastúci trend a v roku 2018 dosiahla 1,0003 eur za 1 m³ (bez DPH). Priemerná cena v roku 2018 v porovnaní s rokom 2005 vzrástla o 0,43 eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástla o 0,03 eur.

Graf 158 | Vývoj priemernej ceny za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou

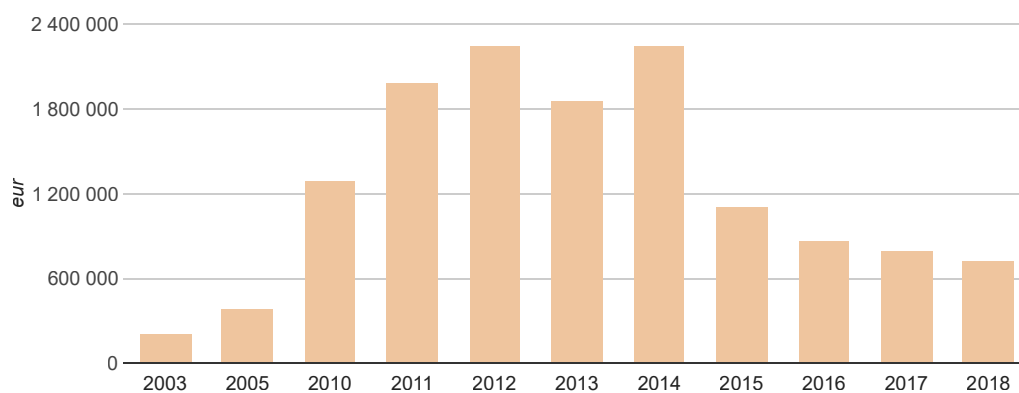
Zdroj: ÚRSO

ÚHRADY ZA PRIESKUMNÉ ÚZEMIA

Úhrady za prieskumné územia sa realizujú na základe zákona 569/2007 Z. z. o geologických prácach. Úhrada vo výške 50 % je príjmom Environmentálneho fondu a vo výške 50 % rozpočtom obce, na ktorej území sa nachádza prieskumné územie.

Príjmy Environmentálneho fondu z úhrad za prieskumné územia dosiahli v roku 2018 sumu 733 350 eur. Príjmy z úhrad za prieskumné územia v roku 2018 v porovnaní s rokom 2005 vzrástli o 88,9 % a v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 7,5 %.

Graf 159 | Vývoj príjmov Environmentálneho fondu z úhrad za prieskumné územia

Zdroj: Environmentálny fond

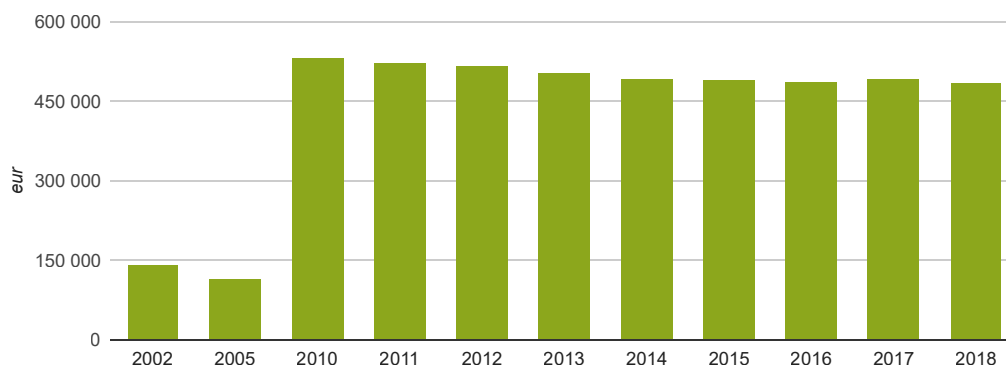
ÚHRADY ZA DOBÝVACÍ PRIESTOR

Úhrada za dobývací priestor podľa zákona 44/1988 Z. z. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) je vo výške 20 % príjmom štátneho rozpočtu a vo výške 80 % príjmom obce, na ktorej území sa nachádza dobývací priestor. Ak sa dobývací priestor nachádza na územiach viacerých obcí, obvodný banský úrad určí pomerné podiely obcí podľa

veľkosti častí dobývacieho priestoru na ich územiach.

V roku 2018 výška úhrad za dobývací priestor dosiahla sumu 485 960 eur a v porovnaní s predchádzajúcim rokom úhrady klesli o 1,6 %.

Graf 160 | Vývoj úhrad za dobývací priestor

Zdroj: HBÚ

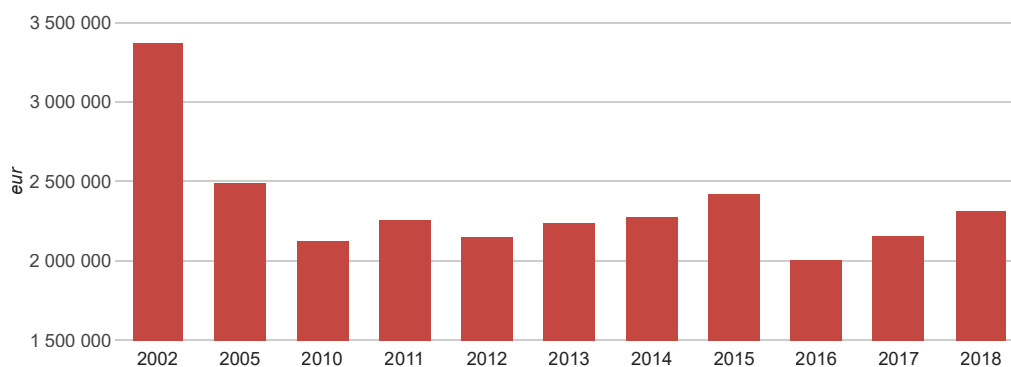
Poznámka: Nárast výšky príjmu z úhrad za dobývací priestor od roku 2008 oproti predchádzajúcim rokom bol spôsobený zmenou výšky úhrady, ktorá vzrástla z 5 000 Sk (165,97 eur) na 20 000 Sk (663,88 eur) za 1 km²

ÚHRADY ZA VYDOBYTÉ NERASTY

Úhrady za vydobyté nerasty majú kolísavý trend. V roku 2018 úhrady za vydobyté nerasty dosiahli sumu 2 316 820,99 eur a v porovnaní s rokom 2005 klesli o 6,9 %. V porovnaní s pred-

chádzajúcim rokom úhrady stúpili o 7,1 %. Úhrady sú príjmom štátneho rozpočtu a rozpočtu obcí.

Graf 161 | Vývoj úhrad za vydobyté nerasty

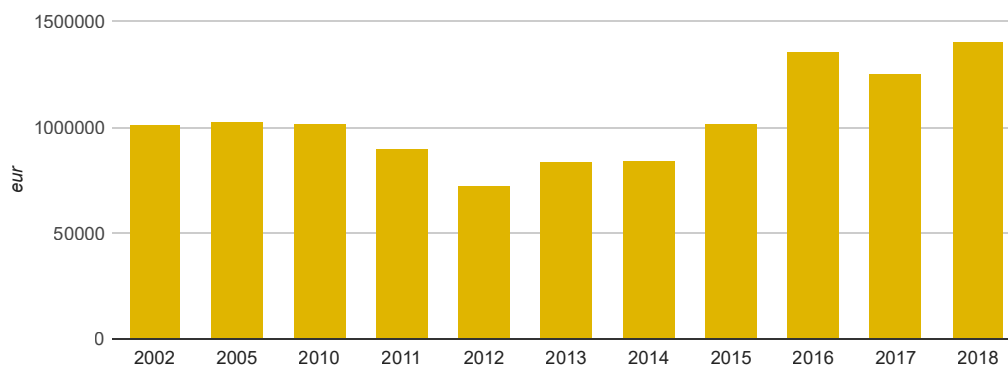

Zdroj: HBÚ

ÚHRADY ZA USKLADŇOVANIE PLYNOV A KVAPALÍN

Úhrady za uskladňovanie plynov a kvapalín majú kolísavý trend. V roku 2018 výška úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín dosiahla sumu 1 406 509 eur a v porovnaní s rokom 2005 vzrástli úhrady o 37,7 % (v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 12,6 %).

Graf 162 | Vývoj úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín

Zdroj: HBÚ

ODVODY ZA ODŇATIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A ZA VYŇATIE LESNÝCH POZEMKOV

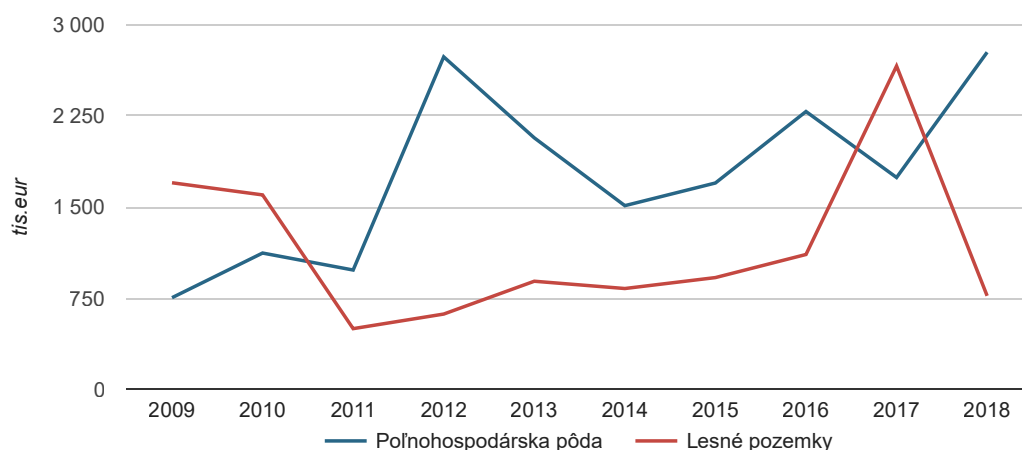
Odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy dosiahli v roku 2018 sumu 2 773,5 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 sa zvýšili o 267,5 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k zvýšeniu odvodov o 59,7 %.

sumu 770 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 klesli o 54,7 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k poklesu odvodov o 71 %.

Odvody za vyňatie lesných pozemkov dosiahli v roku 2018

sumu 770 tis. eur a v porovnaní s rokom 2009 klesli o 54,7 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k poklesu odvodov o 71 %.

Graf 163 | Vývoj odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy a za vyňatie lesných pozemkov

Zdroj: MPRV SR

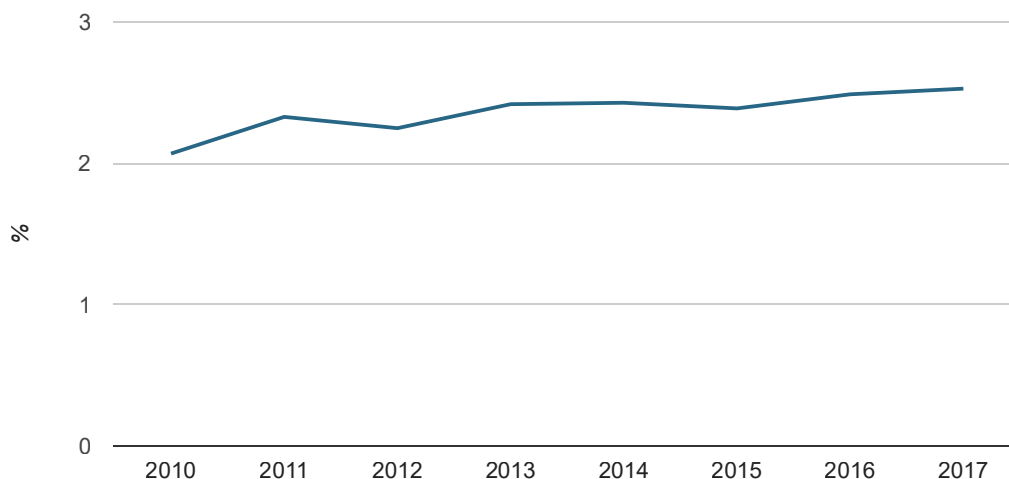
DANE S ENVIRONMENTÁLNYM ASPEKTOM

Podľa nariadenia EP a Rady č. 691/2011 sa dane s environmentálnym aspektom týkajú daní z **energie, dopravy a znečistenia**.

Podiel daní s environmentálnym aspektom na HDP v SR

v rokoch 2006 – 2013 mal klesajúci trend, v roku 2014 došlo k miernemu rastu na 1,77 % a následne v roku 2015 pokles na 1,76 %. V roku 2017 podiel daní s environmentálnym aspektom na HDP predstavoval 1,76 %, čo predstavuje oproti roku 2016 pokles o 0,05 %.

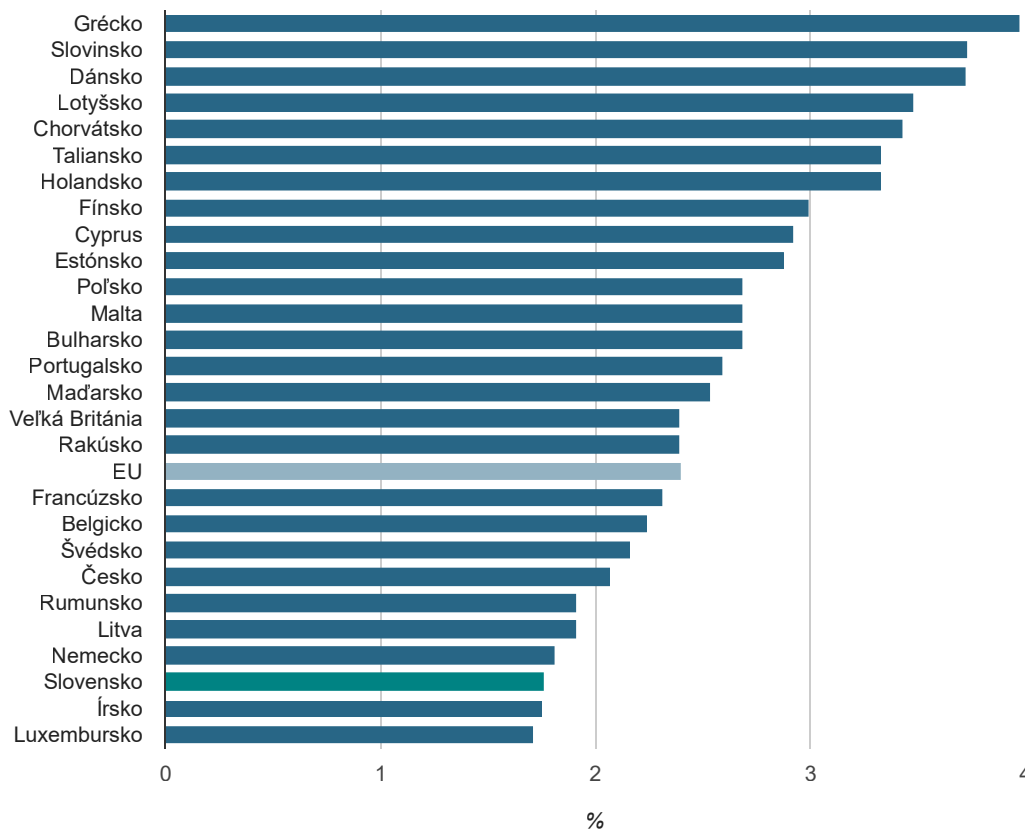
Graf 164 I Vývoj podielu daní s environmentálnym aspektom na HDP

Zdroj: ŠÚ SR, Eurostat

V roku 2017 patrila SR medzi krajiny EÚ s najmenším podielom daní s environmentálnym aspektom na HDP.

Graf 165 I Medzinárodné porovnanie podielu daní s environmentálnym aspektom na HDP

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Údaje k roku 2017